

Cofnodion

Dyddiad: Dydd Mercher 15 Mai
Amser: 2.00pm hyd 4.55pm
Lleoliad: Ystafell Bwyllgora 1, Adeilad y Cynulliad Cenedlaethol

Yn bresennol

Aelodau

Glyn Davies, <i>Cadeirydd</i>	Canol a Gorllewin Cymru
Mick Bates	Sir Drefaldwyn
Cynog Dafis	Canol a Gorllewin Cymru
Ron Davies	Caerffili
Delyth Evans	Canol a Gorllewin Cymru
John Griffiths	Dwyrain Casnewydd
Carwyn Jones, <i>Gweinidog</i>	Pen-y-bont ar Ogwr
Peter Rocers	Gogledd Cymru
Carwyn Jones	Pen-y-bont ar Ogwr
Rhodri Glyn Thomas	Dwyrain Caerfyrddin a Dinefwr

Swyddogion

Rory O'Sullivan	Yr Is-adran Polisi Amaethyddiaeth a Physgodfeydd
Mike Dun	Yr Is-adran Datblygu Bwyd a Ffermio
Stephen Nicholls	Yr Is-adran Rheoli PAC
Gwyn Jones	Yr Is-adran Iechyd Anifeiliaid
Huw Jones	Yr Is-adran Cefn Gwlad
Jasper Roberts	Yr Is-adran Polisi Gwledig
Emyr Roberts	Yr Is-adran Polisi Economaidd
Dafydd Jones	Ffermwr ac aelod o CFFI Cymru
Jonathan Rees	Ffermwr ac aelod o CFFI Cymru

Ysgrifenyddiaeth

Adrian Crompton	Clerc Pwyllgor
-----------------	----------------

Liz Wilkinson

Peter Jones

Dirprwy Glerc Pwyllgor

Cwnsler i Bwyllgorau'r Cynulliad

Eitem 1: Cyflwyniad, ymddiheuriadau, dirprwyon a datganiadau o fudd

1. Derbyniwyd ymddiheuriad gan Jocelyn Davies
2. Gwnaethpwyd y datganiadau isod gyda golwg ar fudd:
  - Dywedodd y Cadeirydd ei fod ef a'i wraig yn bartneriaid mewn busnes ffermio.
  - Dywedodd Peter Rogers ei fod ef, ei wraig a'i fab yn bartneriaid mewn busnes ffermio.
  - Dywedodd Mick Bates ei fod ef a'i wraig yn bartneriaid mewn busnes ffermio.
  - Cyfeiriodd y tri ohonynt at fanylion llawnach a oedd ar gael yn y Gofrestr o Fuddiannau'r Aelodau.

Eitem 2: Adroddiad y Gweinidog: ARD 08-02 (p1)

Adolygiad Canol Tymor o'r Polisi Amaethyddol Cyffredin (PAC)

2.1 Nododd yr Aelodau y disgwyliid cynigion ffurfiol gan y Comisiwn ynghylch yr adolygiad canol tymor o'r PAC ym Mehefin 2002 ac y byddai'n anodd cynnal trafodaeth ystyrlon yn y Pwyllgor cyn hynny. Cytunodd y Cadeirydd i gynnwys ystyriaeth o gynigion y Comisiwn ynghylch yr adolygiad canol tymor o'r PAC ar agenda'r Pwyllgor yn y dyfodol, a hynny cyn gynted ag y byddai'n bosibl ar ôl iddynt gael eu cyhoeddi.

Cael gwared ar stoc sydd wedi marw

2.2 Mynegwyd pryder ynghylch effaith Rheoliad Isgynnyrch Anifeiliaid arfaethedig yr UE gan nad oedd unrhyw ardal yng Nghymru'n debygol o fod yn gymwys dan y rhan-ddirymiad ar sail pellter. Yr oedd gweithgor wedi ei sefydlu er mwyn ystyried dewisiadau eraill yn lle claddu ar fferm.

Coedwigaeth

2.3 Yr oedd y Pwyllgor yn falch o weld bod cymaint wedi manteisio ar gyllideb y Cynllun Cydcoed a bod yr arian wedi ei ymestyn ar gyfer y cyfnod hyd at Fawrth 2004. Cytunodd y Gweinidog i gynnwys arfarniad rheolaidd o lwyddiant y cynlluniau coedwigaeth, gan gynnwys creu swyddi a marchnadoedd newydd a nodwyd, yn ei adroddiad i'r Pwyllgor.

Marwolaeth Sydyn Coed Derw

2.4 Yr oedd y Cynulliad wedi cymeradwyo is-ddeddfwriaeth er mwyn atal mewnforio rhai planhigion o'r rhannau hynny o'r Unol Daleithiau a oedd yn gysylltiedig â marwolaeth sydyn coed derw. Croesawodd y Pwyllgor y camau a oedd wedi eu cymryd er mwyn rhoi cyhoeddusrwydd i beryglon y clefyd megis ysgrifennu at bob meithrinfa a rhoi gwybodaeth ar wefan Adran yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig. Nododd y Pwyllgor mai rhagofalon oedd y rhain gan na wyddid eto pa effaith y byddai clwy'r Unol Daleithiau'n ei gael ar goed derw Ewropeaidd.

Camddefnyddio cemegolion amaethyddol

2.5 Cytunodd y Gweinidog i gynnwys data cynhwysfawr yn ei adroddiad nesaf ynghylch pob achos o wenwyno anifeiliaid â chemegolion amaethyddol.

Materion eraill

Rheoliadau TSE

2.6 Nododd y Pwyllgor ei fod yn awyddus iawn i ystyried y Rheoliadau TSE drafft ar gyfer Cymru. Yr oedd y gorchymyn cyfatebol wedi ei wneud yn Lloegr yn barod ond gwnaethpwyd deisyfiad yn ei erbyn yn Nh[^]y'r Arglwyddi, lle byddai trafodaeth yn cael ei chynnal yn ddiweddarach y diwrnod hwnnw. Yn amodol ar hyn ni wnaethpwyd unrhyw benderfyniad eto ynghylch delio gyda'r gorchymyn yng Nghymru. Cytunodd y Cadeirydd y dylai agenda 29 Mai gynnwys ystyriaeth o'r Rheoliadau TSE drafft oni bai eu bod wedi eu gwneud dan Drefniadau Gweithredol ymlaen llaw.

Marchnadoedd da byw

2.7 Byddai cyfarwyddyd ynghylch gweithredu marchnadoedd defaid sy'n cael eu hail agor yn cael eu cyhoeddi yr wythnos ddilynol.

Camau gweithredu

Agenda'r Pwyllgor i gynnwys ystyriaeth o gynigion y Comisiwn ynghylch adolygiad canol tymor o'r PAC cyn gynted ag y byddai'n bosibl ar ôl iddynt gael eu cyhoeddi – **Ysgrifenyddiaeth, Gweinidog, Is-adran Polisi Amaethyddiaeth a Physgodfeydd.**

Arfarniad o lwyddiant cynlluniau coedwigaeth gan gynnwys creu swyddi a marchnadoedd newydd a nodwyd, i'w gynnwys yn rheolaidd yn adroddiad y Gweinidog – **Gweinidog, Is-adran Datblygu Bwyd a Ffermio.**

Adroddiad nesaf y Gweinidog i gynnwys data cynhwysfawr am bob achos o wenwyno anifeiliaid â chemegolion amaethyddol – **Gweinidog, Is-adran Datblygu Bwyd a Ffermio.**

Agenda'r Pwyllgor ar 29 Mai i gynnwys ystyriaeth o'r Rheoliadau TSE drafft oni bai eu bod wedi eu gwneud dan Drefniadau Gweithredol ymlaen llaw – **Ysgrifenyddiaeth, Gweinidog, Is-adran Iechyd Anifeiliaid.**

Eitem 3: Peirianwaith ar gyfer Apeliadau Annibynnol: ARD 08-02(p2)

3.1 Croesawodd y Pwyllgor y ffaith bod y peirianwaith ar gyfer apeliadau annibynnol wedi cael ei weithredu, a'i fod yn gweithio'n llawn ers Hydref 2001.

3.2 Gofynnwyd am eglurhad ynghylch y ffordd briodol o gyflwyno ffurflenni IACS a chydabod ceisiadau. Byddai mwy o welliannau i'r broses o wneud cais yn helpu i leihau nifer yr apeliadau.

3.3 Cytunodd y Gweinidog i gynnwys manylion am 'gamgymeriad amlwg' a dadansoddiad o'r apeliadau a dderbynnid gan y cynllun yn ei adroddiad ysgrifenedig nesaf.

Cam gweithredu

Adroddiad nesaf y Gweinidog i gynnwys manylion am 'gamgymeriad amlwg' a dadansoddiad o'r apeliadau a dderbyniwyd gan y cynllun – **Gweinidog, Is-Adran Rheoli PAC.**

Eitem 4: Arallgyfeirio'r economi wledig: ARD 08-02(p3)

4.1 Yr oedd yr Aelodau'n croesawu'r amrediad eang o gamau er mwyn cefnogi'r economi wledig a nodwyd yn ymateb y Cabinet i argymhellion y Pwyllgor. Fodd bynnag, mynegwyd pryder ynghylch nifer o feysydd:

- diffyg arweiniad clir, strategol gan Lywodraeth Cynulliad Cymru ar gyfer datblygu gwledig;
- y graddau yr oedd polisi'n seiliedig ar dystiolaeth bendant a data ystadegol manwl;
- annigonolrwydd mesuryddion perfformiad penodol ar gyfer polisiau ac ardaloedd gwledig;
- y graddau yr oedd polisi Llywodraeth Cynulliad Cymru'n canolbwyntio ar yr economi wledig ehangach yn hytrach na'r sector amaethyddol yn unig;
- y graddau y gwnaethpwyd arfarniad effeithiol o effaith gyffredinol cynlluniau datblygu gwledig;
- y graddau yr oedd blaenoriaeth Awdurdod Datblygu Cymru i faterion gwledig wedi ei haddasu yn dilyn argymhellion y Pwyllgor;
- yr angen am ddiffiniad clir y gellid ei ddefnyddio i ddangos pa mor wledig yw ardaloedd;

- yr angen am gydweithio agosach rhwng adrannau amaethyddiaeth ac addysg Llywodraeth Cynulliad Cymru a rôl ehangach ysgolion wrth ddatblygu cymunedau gwledig.

4.2 Mewn ymateb i hyn, codwyd y pwyntiau isod:

- Ers cynhyrchu Datganiad y Bartneriaeth Wledig yr oedd y Bartneriaeth wedi nodi ei bod yn dymuno canolbwyntio ar faterion penodol, fel y prosiect Cymunedau gyda Chydbwysedd Oedran, yn hytrach na llunio gweledigaeth gyffredinol ar gyfer datblygu gwledig.
- Byddai sefydlu'r Panel Ymgynghorol Ymchwil Economaidd yn helpu i wella ansawdd y data economaidd sydd ar gael. Byddai'r panel yn cyfarfod am y tro cyntaf cyn bo hir a byddai wedyn yn penderfynu ar ei raglen ymchwil.
- Yr oedd gwaith yn cael ei wneud gan y Gyfarwyddiaeth Ystadegau er mwyn diffinio gwledigrwydd, ond ni ellid rhoi amserlen bendant ar gyfer y gwaith.
- Nid oedd bob amser yn bosibl nac yn ystyrlon nodi elfen wledig rhaglenni cenedlaethol ar wahân.
- Yr oedd llythyr cylch gorchwyl diweddaraf yr Awdurdod Datblygu'n pwysleisio mwy nag o'r blaen pa mor bwysig oedd cyfrifoldeb datblygu gwledig yr Awdurdod Datblygu ac yr oedd y Gweinidog Materion Gwledig yn cyfarfod Cadeirydd yr Awdurdod Datblygu'n rheolaidd erbyn hyn.

4.3 Cytunodd y Cadeirydd y byddai agenda'r Pwyllgor ymhen chwe mis yn cynnwys ystyriaeth arall o'r modd y gweithredir yr argymhellion a nodwyd yn adroddiad y Pwyllgor ar *Arallgyfeirio'r economi wledig*.

Cam gweithredu

Agenda'r Pwyllgor ymhen chwe mis, i gynnwys ystyriaeth arall o'r modd y gweithredir yr argymhellion a nodwyd yn adroddiad y Pwyllgor, *Arallgyfeirio'r economi wledig – Ysgrifenyddiaeth, Gweinidog, Is-adran Polisi Gwledig*.

Eitem 5: Adolygiad y Pwyllgor o ffermio organig

5.1 Amlinellodd Dafydd Jones gefndir ei fusnes ffermio ac eglurodd ei fod wrthi'n troi'n organig. Cyfeiriodd at ei resymau dros droi'n organig, a oedd yn cynnwys tystiolaeth o farchnad a oedd ar gynnydd; dylanwad y cyfryngau ar bryniant defnyddwyr a thueddiadau dilynol yn y farchnad a'r grantiau a'r cymhelliant ariannol a oedd ar gael.

5.2 Eglurodd Jonathan Rees ei fod wedi bod yn ffermio'n organig er dwy flynedd a'i fod ar hyn o bryd

yn sefydlu uned brosesu. Awgrymodd fod angen ymrwymo adnoddau ychwanegol ar gyfer marchnata'r sector organig, drwy lefi ar gyfer cynhyrchwyr o bosibl; annog ffermwyr bach i droi'n organig drwy ymestyn y cyfnod y mae cefnogaeth ariannol ar gael ar eu cyfer; labelu cynnyrch wedi ei fewnforio; a gwneud y grantiau sydd ar gael yn fwy hyblyg.

5.3 Codwyd y pwyntiau isod yn ystod y drafodaeth:

- byddai cymorth â phrosesu ar fferm a datblygu cysylltiadau gyda gwestai a thai bwyta lleol yn cryfhau'r broses o gyflenwi cynnyrch organig ar lefel leol; yr oedd y cyngor a'r cymorth a oedd ar gael yn cwrdd ag anghenion y ffermwyr yn gyffredinol, ond gellid elwa mwy drwy gael gwell gwybodaeth am farchnata;
- byddai cydweithio rhwng cynhyrchwyr o fewn y gadwyn gyflenwi yn helpu i sicrhau prisiau addas gan adwerthwyr a sicrhau proffidioldeb. Teimlid bod y dulliau gweithredu yr oedd yr archfarchnadoedd wedi eu mabwysiadu, lle gosodid gofynion clir gan gynnwys targedau cynhyrchu, o fudd i ffermwyr;
- yr oedd yn bwysig bod ffermwyr yn dod yn hunangynhaliol a'u bod yn gallu dal i wneud elw heb fynd i ddibynnu ar y trefniadau cymhorthdal;
- effaith bosibl ffermio organig ar yr amgylchedd;
- yr oedd angen y premiwm ar gynnyrch organig er mwyn cwrdd â'r costau ychwanegol a oedd yn gysylltiedig â hadau a gwrtaith;
- yr oedd cynhyrchu bwyd organig yn galw am fwy o waith cynllunio ar ran y ffermwr er mwyn sicrhau bod y tir a'r stoc yn rhoi cymaint o gynnyrch ag y gellid ei gael. Dangosai profiad a gwaith ymchwil cyfredol fod gan y system, pan fo'n cael ei rheoli'n dda, hefyd fanteision gyda golwg ar iechyd anifeiliaid a llai o ddibyniaeth ar frechlynnau a meddyginiaethau.

Eitem 6: Cofnodion y cyfarfod blaenorol: ARD 07-02(min)

6.1 Yn amodol ar newid bach, cymeradwyodd y Pwyllgor gofnodion cyfarfod 1 Mai.

Ysgrifenyddiaeth y Pwyllgor - Mai 2002